Ч. 88 (11.341). Львів, неділя 22. квітня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сум і горе.

Засівна катастрофа на українських землях під Польщею.

Львів, 21. квітня 1928.

Вже від довшого часу польська преса робить всі зусилля, щоби закрити дійсний стан річей в засівній ділянці, щоби зменшити розмір засівної катастрофи. Польські щоденники, особливо проурядові, поміщують розмови з усякими господарсько-рільничими „спецами", які зі свого боку заявляють, що — мовляв — озимі засіви можуть ще поправитися, а весняні можуть ще вдатися. Знovуж недавня сніговія нібн то не має ніякого впливу на озимину і т. і. Та навіть ці офіціяльні „потішителі" стверджують, що стан засівів на сході представляється без порівнання трагічніше, як в центральній Польщі і на заході.

Справді положення на українських землях під Польщею є крайно катастрофальне. Сум і горе сповивають нашу країну. Сум і горе повоєм журби і турботи окутують міліони робітного сільського люду. Озимі засіви у більшости зовсім пропали, а доля тих, що збереглися, під великим знаком запиту. На просторах чорноземного Поділля морозні вітри злизали в зимі тоненьку верству снігу та заморозили озимину. На полях тільки поруділі лисини змерзлої озимини наводять сум і викликують глухий біль. Менш-більш те саме можна сказати про Волинь. Знову ж на Підкарпатті і Покутті бороздами виблискують води. Що не змерзло, то вимокло. А врештою, з причини минулорічної повеневої катастрофи, яка десятки тисяч гектарів землі покрила намулом і ріню, озимі засіви там взагалі були дуже слабі.

На всій українській території під Польщею наглядно у всій своїй розпучливій величі виступає засівна катастрофа. А одночасно у звязку з минулорічною повеневою катастрофою царює вже грізний передновок, який особливо широкі розміри прибрав на Підкарпатті, Покутті й очевидно в горах. Катастрофічність положення погіршує ще та обставина, що сьогорічна весна дуже опізнилася. Ще нині важко говорити про початок весни у рільництві. Спізнена весна при знищенні озимини витворює перед нами дуже важкі перспективи навіть тоді, колиб були засоби на поправу положення. А щож говорити, коли тих засобів немає. Особливо українське рільництво й його потреби є трактовані вже не по мачошиному, але просто ігноровані.

Спроваджений до Польщі американський журналіст Сімондс помістив у 50-ти американських ґазетах рекламову поезію в честь теперішнього режіму в Польщі, в якій між іншим подає до вірування, що сучасна Польща

„має природні багацтва і промисл, має рільництво, і хоч іще примітивне, то однак завдяки зрозумінню його потреб урядом воно розвивається величаво."

Перший раз і то з американської преси довідуємося про величавий розвиток рільництва. По суті є це рекламова поезія і нічо більше, головно якщо мати на увазі українське дрібне, селянське рільництво. Минулого року після повеневої катастрофи багато говорилося про кредитову допомогу знищеним повінню рільникам на відбудову й очищення замулених і покритих ріню та камінням піль. Створено навіть відповідні кредитові комісії при воєвідських допомогових комітетах. Комісії радили, означили висоту потрібного кредиту, предкладали внесення комітетам й урядові і на тому все скінчилося. Навіть більше! Поодинокі воєвідські комітети, а радше воєвідські уряди видавали резолюції-опінії про кредитові потреби українських повенян і всі ті подання скермовано до... українського Центрального Центробанку чи Центросоюзу, яких звичайно поминається при розділі державного кредиту.

Щож торкається засівових кредитів, то не лише їх не уділено, але ще й стягнено після повеневої катастрофи старі кредити зперед двох літ. Найцікавіше є те, що ті кредити стягнено якраз від українців, бо полякам на польській тереторії, де не було катастрофи, замінено їх на 10-літній низько опроцентований інвестиційний кредит. Те саме явище повторилося й тепер. Чотирьом польським кооперативним союзам уділено великих кредитів для розділу між дрібне рільництво, а Ревізійний Союз Українських Кооператив зовсім поминено.

Українське рільниче населення й його господарські організації трактовані per non sunt. Ясно, що в таких умовах засівна катастрофа виступає ще яркіше і ще страшніше. На жаль, наші господарські чинники мабуть вважають такий стан річей в створених умовах наскрізь нормальним, бо не підносять з належньою силою свого голосу в обороні поневіряного й ігнорованого українського рільничого населення та його потреб.

Сум і горе сповивають нашу країну. Значну частину озимини треба переорювати і наново засівати. Бажаючи рятуватися перед великою і загальною катастрофою, не можемо тратити бездільно ані одного дня. Мусять забрати голос наші хліборобські кола, а українська парляментарна репрезентація повинна негайно поробити заходи для здобуття державної допомоги на перетримання передновку та видатних кредитів на нові засіви.

ДВІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Кілька уваг про Український Клюб з 1922. та з 1928. року.

I.

Про першу Українську Парляментарну Репрезентацію заикли люди доброго слова не казати. Заикли, — бо ввійшло вже в привичку кидати камінем на гурт осіб, який ані раньше, коли творив ще яку-таку цілість, ані тепер, коли остаточно зійшов зі сцени, розбрився і розплився, не боронив себе й не боронить перед атаками. Мабуть тому, бо так до тих атак уже — звик. Хтож її, тієї Репрезентації, уже не зачіпав і не лаяв! Передусім кожний черговий сецесіоніст із неї, від Марка Лукевича починаючи й через Антона Васильчука та сель-робівців на двічі наверненому Пащуку кінчаючи. Річ ясна, що не було органу преси, який не причепив би латки попередній Репрезентації, при всякій нагоді та й без нагоди. Колиж її національна преса боронила, то в імя двох вищих цілей: 1) аби не зогиджувати національної репрезентації, як такої і 2) аби не знеохотити народніх мас взагалі до кожної своєї репрезентації, себ-то на практиці, аби не штовхнути мас до виборчої абсенції. Однак по суті попередня Репрезентація оборонців не мала.

І в авторі цих рядків теж свого оборонця мати не буде. Але й не противника, який, ідучи по лінії найлекшого спротиву, повторював би старі комунали, повязані в таран обвинувачення. З огляду газетно-політичної актуальности — минула Репрезентація є уже темою неактуальною. Полеміки ніхто вже з нею не веде, повівши її в останне підчас виборів, коли опльовуванням вибранців із бльоку „16-ки" розхрістана демагогія старалася підривати бльок „16-ки". Отже річ не в полеміці й не в очорнюванні чи вибілюванні. Річ в оцінці, обективній, безпристрасній оцінці, у спокійній та совісній, не на симпатіях і антипатіях, а на знанні фактів опертій аналізі тої злої слави, з якою наша перша Парляментарна Репрезентація зійшла до могили. Хто скаже, що це ще завчасно на таку оцінку, що треба ще вижидати роки задля „історичної перспективи", то цей — на нашу думку — помиляється. Бо такі речі пишеться під незатертим ще враженням і при незатертій памяті. Оцінка живого діла не може бути надихана мертвецьким подихом архівального хронікаря. Всетаки, завдання оцінки нашої першої Репрезентації занадто поважне, щоби можна в цілій повноті виконати його інакше, як лише в обємистій книжці п. н. „Історія І-ої Української Парляментарної Репрезентації під Польщею". Її будучий автор мстиме нелегку роботу. Те, що зміститься у рямцях одної газетної статті, не може претендувати навіть на назву „спроби характеристики". Тому нижче слідуватимуть лише — уваги, скромних кілька уваг.

— — — — — — — — —

З усіх закидів, які ми чували й чуємо під адресою минулої Репрезентації, найчастіше повторюється закид щодо її особового складу. Закид або цілком неслушний або щонайменше сильно перебільшений. Є тій Репрезентації було досить одиниць і з довголітньою громадською працею за собою і з університетською освітою і з красномовчим хистом, іншими словами, теоретично був цілком гарний матеріял і для політичного проводу Клюбом і для ділової праці по комісіях і для здобуття собі бодай мінімального, так мовити: чисто технічного, послуху з соймової трибуни. І коли Репрезентація в усіх тих трьох напрямках завела, то вина не в персонах ані їх інтелектуальному рівені, бо одно і друге було. Здається нам, що вина лежала ось у чому: не засовано собі з гори цілн, задля якої ідеться до сойму, та не устійнено виразної тактики на соймовому ґрунті. Всі інші заломання були послідовними наслідками тих двох первородних гріхів. Поскільки мені відомо, у радах, чи північно-українські землі мають прилучитися до галицького бойкоту виборів (коли цей бойкот був уже остаточно під відомою пресією рішений) чи ні, бралося передусім під увагу інше правно-державне становище тих земель, себ-то момент чисто теоретичний, а з практичного боку гадалося лише про „всякий випадок"; знову ж політикою абсенції одної частини українських земель та політикою участи другої частини вдасться для цілости і невинність зберігти і капітал роздобути! Якже мало виглядати здобування цього капіталу — ніхто, либонь, ясно собі справи не здавав, та в усіх, здається, були під цим оглядом — великі надії! Так, рожевим оптимізмом була пройнята І. Українська Репрезентація, коли вступала в мури варшавського сойму, оптимізмом, що вдасться на соймовому ґрунті осягнути покращання долі українського народу під Польщею. І сподівалися цього рішуче всі члени Репрезентації, без огляду на свою ріжну — щоправда лиш багато пізніше й після ріжних метаморфоз викристалізовану — політичну фізіономію. Про це свідчить не тільки факт, що першим головою Українського Клюбу був Антін Васильчук, який (в добро йому це треба вписати) ніколи своїх правдивих політичних „автономістичних" вірувань не скривав, але свідчить про це теж; промова такого безсумнівного націоналіста, як Самійло Підгірський на засіданні сойму 23. січня 1923 р. (дуже цікава промова — гл. стенограми з 10-го засідання), і заява, подана до президії Клюбу ще в рік пізніше (12. II. 1924) гуртом послів, між якими поруч з Антоном Васильчуком був теж пізніший член Сель-Робу п. Пастернак, і врешті такий яскравий факт, що ось до найгарячіших приклонників тактики шукання якихось можливостей під реальні здобутки був посол Скрипа — пізніший член Комуністичної Фракції!

Коли згадати первісну активність І. Репрезентації і пізнішу повну її апатію, яка проявилася у дійсно дивоглядних формах, то нічим іншим не можна пояснити цей контраст, як саме: первісним оптимізмом і пізнішою реакцією. Бо треба знати, що спершу І. Українська Парляментарна Репрезентація була справді незвичайно активна — цей факт гейби цілком пішов уже в забуття і безумовно варта його пригадати. Клюб цікавився усіма працями сойму й справами загально-державного значіння (це був час убиства Нарутовича, щораз яскравішого назрівання конфлікту між марш. Пілсудським та т. зв. „соймовладством", часи Новака й Сікорського — цікаві часи!), але одночасно Клюб узявся класти широкі основи під працю на рідному ґрунті. Засновано секретаріяти Клюбу в Луцьку, Ковлі, Рівному, Сарнах, Бересті, Томашеві, Холмі, Замості, Горохові; розділено терен і виготовлено пляни діяльности, вкл. з календариком віч і зборів т. їх тем; субсидіовано дві газети, у Холмі („Наше Життя") і Луцьку (спершу „Українське Життя", потім „Селянську Долю", потім „Громаду"), — словом, в перших початках свого істнування І. Український Клюб виявив безумовно бажання праці навіть на дуже широку мірку. Але — повторяємо наше твердження — що енергія й розмах Репрезентації були збудовані на фальшивому й хиткому, може й навіть не зовсім свідомому, психольогічному ґрунті: на внутрішній вірі в успіх діяльности на парляментарному ґрунті. Здається, що ніхто не брав під увагу того, що потім сталося: що після першого, кульоарного, зацікавлення українськими послами, як якоюсь екзотикою, їх виступи зустрінено лайкою і глузом, після чого брутально відсунено їх на бік постійною і послідовною майоризацією переходячи над ними до деннего порядку. Українська Парляментарна Репрезентація шумно й бучно, з піднесеним чолом увійшла до сойму; несподівано для себе дістала раз і другий по лобі і зразу охляла, принишкла. Інакше не можна пояснити собі першого її розмаху й пізнішої охлялости. І саме цією контрастовістю своєї поведінки провідники І. Української Парл. Репрезентації дали доказ браку політичного вироблення. На прикладі І. нашої Репрезентації яскраво перевірено старе правило: що можна бути старим льокальним громадським діячем, і освіченою людиною — і мати ріжні прикмети розуму та вдачі — а на парляментарному ґрунті цілком за-

вести, особливож, коли нема там сприяючих умовин.

Коли хто твердить, що І. Репрезентація „не мала людей", то далеко вірнішим є протилежне твердження: вона мала забагато людей, у тому розумінні, що забагато її членів мало завеликі, фальшиві, амбіції, у забагато їх їхнє особисте „я" ділало „par force" понад цілий гурт. Смертельною недугою, яка підкосила Репрезентацію задовго ще перед її фізичною смертю, була отаманія. При всій боротьбі ідеольогічних течій за провід у Клюбі, шостикратна зміна голови Клюбу була безумовно у величезній мірі вислідом боротьби осіб, з виключенням моментів суто-ідейних. Недуга отаманії безумовно відіграла чималу ролю в голосній партійній диференціяції минулої Репрезентації. Факти вже забулися й осталося у памяті загалу, що диференціяція Репрезентації зазначилася поділом первісного безпартійного гурту послів і сенаторів на 1) автономістів, 2) комуністів, 3) сель-союзників, 4) сельробів, 5) ундистів і 6) безпартійних („сельгрупу"). Ні, цього ще мало. Бо не кінчалося на партійному „самовизначуванні" поодиноких членів. Цей „процес диференціяції" потягнув за собою у сумі аж шість сецесій із клюбу і два „навернення" (22. II. 1924: вихід з Клюбу шести членів „соціялістичної фракції"; 25. VI. 1924: вихід з Клюбу послів Павлюка і Тимощука; 19. VII. 1924: вихід Антона Васильчука; 24. IV. 1925: поворот до Клюбу послів Мохнюка, Павлюка і Тимощука; 9. IX. 1927: вихід 5-ти членів Сель-роба; 20. IX. 1927: поворот посла Пащука; 15. X. 1927 вдруге вихід посла Пащука).

Очевидно, що ці вічні „ексодуси", ці вічні зміни президії, постійні тертя, це якесь незрозуміле хоробливе амбіціонерство, що раз-у-раз викликувало бурю у склянці води, довело до повного занепаду дисципліни внутрі клюбу. Найближчим природним наслідком таких відносин став упадок авторитету у власному громадянстві й упадок авторитету назовні, в очах чужинців. З цим моментом — прийшла остаточна катастрофа Репрезентації, у цьому моменті її трагедія дійшла до шпилю...

Дивна це була трагедія, вартна глибокої і поважної призадуми. Гей, адже повстала І. Українська Парляментарна Репрезентація з величезної побіди, яка перейшла до історії: сто відсотків мандатів одної листи у трьох волинських округах — це не дрібниця! Фактом є, що ця побіда була повною несподіванкою для самих творців і сторонників листи ч. 16. Хто зна, чи саме величінь цієї несподіваної побіди не була теж одною із причин пізнішої трагедії щасливих вибранців?! Чи не радість із тієї побіди була перводжерелом неоправданих сподівань на будуче і в послів і в народі, після яких прийшла теж саме неоправдана зневіра?! Таких питайників прецікава історія І. Української Парляментарної Репрезентації родить без числа і без числа на них відповідей...

II.

В місяць після істнування II. Української Парляментарної Репрезентації у польському соймі не можна, річ ясна, писати її характеристики, не можна взагалі нічого про неї писати (навіть того, що можна би!), можна тільки підкреслити деякі фактичні моменти, цікаві при зіставленні з образом Репрезентації попередньої. Отже перша ріжниця, яка кидається у вічі, це первісна клюбова одностайність усіх українських послів мин. сойму (не рахуючи тули, очевидно, хліборобів Ількова) і нинішня розпорошеність. Раніше істнував спершу один Український Клюб, який щойно з часом розбився на 3 клюби plus „дикі". Тепер істнує зразу 4 клюби, є і „дикі"... Раніше Клюб — вже й після „диференціяції" — гуртував ріжне товариство (ундистів, сель-союзників і „селянську групу"), нині клюби є однопартійні. Коли раніше з самого початку істнувала в Українськім Клюбі сила відосередкова, нині без сумніву істнує на терені сойму сила зосередкова. Очевидно, що бавитись у пророцтва не можна, але будь-що-будь не є виключене, що нинішня абсурдальна скількість українських соймових клюбів згодом змаліє.

Фактом є, що коли раніше йшли українські посли до сойму з надіями — нині пішли туди обмиті з тих надій. Трудно передбачити, чи і наскільки на тему політичної тактики будуть в нинішньому Українському Клюбі при деяких поодиноких випадках суперечки. В усякому разі є дані на те, що не буде тої загальної безпляновости у тактиці, яка була видна в попередньому Клюбі. Та найбільша, мабуть, ріжниця між відносинами у минулому і теперішньому Клюбі — це внутрішня його стійність, це клюбова дисципліна, базована на почутті політично-громадської організованости й на — особистому авторитеті проводу. З усіх бажань, які сунуться на уста під адресою нинішнього Українського Клюбу, найбільше бажання: до останнього дня свого істнування, без огляду на успіхи чи неуспіхи, зберігти цю свою внутрішню стійку, цю товариську й організаційну дисципліну, цей авторитет проводу.

Щодо зовнішніх умов для нього, то вони й ті самі, що були (погані) і трохи інші (кращі). Причина цього та, що польська супільна більшість, по суті однаково ворожо до українців настроєна, всетаки вже отріскалася з видом українських послів, уже привикла до багато дечого, що раньше ділало на неї, як червона плахта на бика, і в наслідку творило відповідну атмосферу. Маленький приклад: раньше, бувало, український посол згадав із трибуни про „шість міліонів українців під Польщею" — відповідав йому дикий регіт, — ідіотський, але щирий сміх людей, які були свято переконані, що українців у Польщі є — ну, хай уже буде: один міліон з хвостиком... Багато Америк суверени польського народу вже повідкривали та з багато тих відкрить перестали вже робити сензацію, — дарма, що ще чимало їх прийдеться їм відкривати і довгенько ще ця науки грамоти тріватиме. Тому й українські посли не є вже у кульоарах появою екзотичною. Що більше, почувається, що вони користуються особистим авторитетом — — коби тільки вуміли аберігти його й побільшити!

Ось і знову побажання! Лякаючись, що ця стаття, пересичена побажаннями, може розійтись з своєю метою, — краще її увірвати!...

І. КЕДРИН.

Варшава, 10. квітня 1928.

„Крестьянская Россия".

Нова російська політична партія.

Перед нами невеличка брошура російською мовою, видана в Празі 1928 р. п. н. „Крестьянская Росия". „Крестьянская Росия" — це назва нової російської політичної партії, точніше назва „трудової селянської партії". В брошурі є ґенеза тієї нової партії, її ідеольогія, програма, тактика, статут. Ні поява цієї брошури, ні повстання якоїсь там нової селянської російської партії не булиб для нас аж такими надзвичайно інтересними явищами, якби не сама ґенеза повстання тієї партії та ґенеза її ідеольогії.

„Крестьянская Росия" стала політичною партією щойно з кінцем грудня 1927 р. До того часу була вона лише ідеольогічною групою, не звязаною ніякими статутами ні реґулямінами, що характеризують новочасні партії. Ідеольогічна організація „Крестьянской Росии" повстала ще в 1920 р. у Москві. Утворили її деякі члени правого крила російської соціялістично-революційної партії. Новозорганізована правими соціялістами-революціонерами група поставила собі за ціль безпощадну боротьбу з більшовиками і з системою комуністичної диктатури. Вона вспіла в розмірно скорому часі (протягом неповних двох літ) наладнати значний організаційний апарат та створити поважну організаційну мережу в РСФРР, в европейській її частині. Однак довго не вдалося вкрити праці тієї організації перед бистрим оком більшовицької „чеки". Її розконспірували і цілковито розгромили, та всеж деяким її членам вдалося пробратись за кордон, на еміґрацію та зорганізувати таку саму групу серед еміґрантів. Тут почали вони видавати орган „Крестьянская Росия", що виходив у Празі через кілька літ. Пізніше почав появлятися на його місце „Вестник Крестьянской Россиі".

В міжчасі вдалося еміґрантській групі відновити розгромлену організацію в межах РСФРР та навязати з нею постійні звязки. Наслідком взаємин між групою в СРСР і групою на еміґрації (празькою) приступлено до остаточного оформлювання й організації ідеольогічної групи „Крестьянская Россия" в політичну партію. Це й сталося, як сказано, на установчому зїзді тієї установи з кінцем грудня минулого року в Празі. В зїзді взяли участь представники вісімнайцяти еміґрантських груп: в Чехословаччини, Німеччини, Франції, Югославії, Естонії, Латвії, Польщі, Фінляндії та інші. Разом було їх заступлених 18. Слід замітити, що та партія має свої організації і на Далекому Сході.

Нова партія не настроєна ворожо до соціялізму, але й не приймила його платформи. В капіталізмі та в приватній власности добачує вона більше додатніх сторін ніж відємних і тому будує свою програму й ідеольогію на їх платформі. Вона ставить собі за ціль зробити доступними для російського селянства всі здобутки культури і вірить, що селянству прийдеться по упадку більшовизму відіграти найзначнішу а то й першу ролю в відбудові Росії.

Постуляти громадянської свободи і праці (не лише фізично-виконавчої але й творчо-будуючої), а також демократизації культури в найширшому значінні цього слова, творять, на думку партії, неминучість введення в Росії демократичної республики з широким обсягом соціяльних реформ. Партія стоїть, як сказано, твердо на становищі приватної власности. Селянство має дістати поміщицьку й державну землю без викупу при чім допустиме між самими селянами право на купно й продаж землі під контролею держави. Держава має всіми можливими засобами допомагати інтензифікації рільничої культури. В промислі вимагає партія широкої денаціоналізації підприємств, передачі їх на основах аренди або власности приватни-

---

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ.

Лист з Парижа.

Париж, 3. квітня 1928.

Ласкава Пані, Ви не знаєте Парижа? — Ні, не вірю!

Сотні книжок розказувало Вам про його, безліч гравюр, леґіон людей про цей давній Париж із часів великих Бурбонів, столицю славних жінок і напудреної ґалянтерії, Париж Бастилі і Вольтера.

І про цей другий, революційний Париж, великий волею Дантонів, Робеспієрів і Бабефів, значений стиґматом ґільотини і нових, вселюдських думок.

Невжеж не знаєте Ви його у шатах цісарства? Пяного славою воєнних перемог, повного безмежних амбіцій, що сягали Москви, Єгипту, а навіть далекої Індії! Невжеж не розказали Вам ці чудові, багатомовні книжки про Талейрана, льва аристократичних сальонів, мистця дипльоматії, що диктував свою волю цісарям і королям і заповнив своїм іменем сторінки історичного епосу цих часів, від воєнних фанфар Конвенту і Наполеона І-го, крізь блеск бурбонської „реставрації" аж у глиб Орлеанської „миролюбної" епохи?

Згадайте блискучі романи цих часів, Мадам Де Стаель і Стендаля, Фльобера, Гюґо, в передовсім Бальзака.

Ви не знаєте, Пані, цей Париж слави і блеску, піоніра нових думок, жерця рафінованих форм мистецтва, ноншалянтного мрійника і кривавого революціонера?

А сьогоднішній Париж? — відгадую вже Ваше питання.

Сьогоднішній Париж живе своєю давньою традицією. Так, це есенціональне. Він, правда, змінений по формі; карети і екіпажі заступили авта і лімузини, повних ґалянтности кавалерів, звичайні, сірі bourgeois, а менуети, ґевоти, навіть вальса заступив екзотичний джез-бенд.

Але разом із тим усе сутнє чи повірите, остало незмінене. Париж Бальзака чим ріжнився у дійсности, від Парижа Франса або Жіроду? Порядковим числом бібліотечної окладинки і... темпом життя, а може і цього вискаву за багато.

Але за Вашим дозволом, ласкава Пані, підемо у коротку мандрівку крізь улиці і сквери сьогоднішнього Парижа. Ви-же знаєте його топографію у подробицях навіть, правда? Нераз довгими зимовими вечерами у Львові, розгорнувши велику карту Парижа перед нами, ми з найбільшим зацікавленням слідили за бігом улиці Ріволі або вчились назв бульварів, що подвійним вінком заквітчали місто.

Маленька напруга уяви і ми знов у Парижі сьогодні. Ви біля мене, серед чудового, запашного, весняного дня.

Почнемо від Люврy, — добре? Вже розсміялося сонце над нами серед блідо-синього неба. Дерева нанизують маленькі зелені листочки на густі кучері своїх галузок. Це сад Тюільрі. Скрізь гамірно, бадьоро, повно дітей, шуму, прошибають воздух маленькі ґумові мячики, пахнуть квіти... А праворуч від нас ця-ж сама рі Ріволі, де у затінку кольонад вабили прохожих очі паризьких красунь Second Empire-у. Тепер вони не тут, а там далі, ходім!

Вже перед нами площа Конкордії. На місці ґільотини, що відрубала тут голову Марії Антуанеті, тепер стоїть гордий у свойому орієнтальному інкоґніто — египетський обеліск. Ліворуч тихе, гладеньке плесо Секвани, за ним давня бурбонська палата, тепер парлямент републиканської Франції.

Ця грецька святиня у глибині рі Рояль, що вабить Ваш погляд своїм спокійним маєстатом, це костел Madeleine.

Але сміло вперед тепер, крізь несупокійне муравлище авт! Вже розкрилась перед нами одна із найкращих перспектив світу — „Поля Елізейські".

Чи бачите?

Туди підемо у гору до „Тріюмфальних Воріт" у слід за юрбою авт і людей. Ми тепер у дільниці люксусу, моди, великих світляних рекламних вивісок, вибаглених театрів.

Оцей ґіґантський будинок ліворуч це Grand-Palais — сальон мистецтва, а коло його приниш у затінку, „Palais de Glace", вічнотреваюча ховзанка на штучному леді. У одній із бічних улиць розкрив саме свої кімнати „Сальон гумористів", а там ліворуч при Avenue Montaigne, — Театр „Піль Елізейських", де у минувшому році зїхали театральні трупи всіх країн світу на інтернаціональний фестіваль. Згадую чудову „St. Joan" — Шова, англійської трупи.

Але нам не можна баритися...

Тут ліворуч новий пасаж „Лідо". У його підземельних нетрах, щойно від кількох тижнів, зазнають аматори благодати морських купелів, тепла штучного сонця, а разом із тим оплескують орієнтальних танечниць і доляровими банкнотами оплачують вибагливі коктейлі.

Але доволі цього, правда? Ви майже здивовані дивитеся на мене: — Так ви цей Париж показуєте мені?

Соромом палить мене Ваше запитання. Ходім звідсіль! — Ще тільки один погляд із висот „Тріюмфальних Воріт" на велике місто, на білі марево костела „Sacre-Coeur" у далечіні, на струнку велитня, вежу Айфля, на блідо-зелені обриси „Булёнського Ліску" і вже підземельне „метро" несе нас у мозок Франції, дільницю науки і думання — Quartier Latin.

Крізь навпів розхилені двері бачимо битком виповнену салю, вже слухає із зацікавленням слів препо-

підприємцям або кооперативним установам і передачі державних підприємств акційним товариствам, до яких на рівні з державою можуть входити приватні особи, органи громадської самоуправи та кооператива. Торговля має дістати повну свободу, а кооперація має користуватися підтримкою держави.

Супроти істнуючої в СРСР комуністичної диктатури займає партія **крайно** непримирливе становище, **вважаючи** дозвільними і допустимими всякі засоби боротьби з нею, але допускаючи рівночасно використовування всяких легальних можливостей, що відкриваються перед пригніченим населенням.

Найцікавішою для нас з цілої програми нової партії є точка, в якій говориться про те, що **партія боронить єдности й інтегральности російської держави** (будущої!), але **уявляє собі будучу Росію в виді федераційної держави з широкою територіяльною і національною автономією**. Очевидно, що від такої „патріотичної" російської партії нічого більше і не можна сподіватись. За те не піддає вона в сумнів політичної незалежности держав, що входили до б. Росії, а саме: Польщі, Фінляндії, Лотви, Естонії та Литви. Отже навіть такі лімітрофи як Лотва, Естонія й Литва находять пошани для своєї політичної незалежности у нових російських „крестьянских" патріотів тому, що вони поставили російську націоналістичну братію перед доконані факти. З того висновок для всіх народів Росії, що ще й досі живуть там на становищі пілярмних, що **тільки доконаними фактами можна зневолити російську імперіялістичну братію до визнання кожному народові повного права на власне вільне життя.**

Нова партія ріжниться від інших російських еміграцийських партій тим, що має в Росії свої активні організації та безсумнівне поводження серед свідомішого російського селянства й серед селянської інтелігенції завдяки своїй ідеольогії. Тому й звернули ми на неї увагу і не занедбаємо інтересуватися її політичними „подвигами" над відновою давної російської імперії і в будуччині.

З парляментарної арени.

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВ СОЯМОВИХ КЛЮБІВ.

(іх) Сьогодні в кабінеті марш. сойму Дашинського відбулося засідання голов соймових клюбів, на якому доконано поділу місць у соймових комісіях поміж поодинокі клюби та поділу головства в комісіях. Провід в адміністраційній комісії отримав клюб 1-ки, заступство З. Л. Н., в комісії комунікації провід німці, заступство 1-ка, в бюджетовій комісії провід 1-ка, заступство „Визволеня", в конституційній провід 1-ка, заступство ППС, в комісії охорони праці провід П. П. С., заступство німці, **відбудови краю провід Український Клюб**, заступство 1-ка, в комісії суспільної опіки провід Пяст, заступництво Визволеня, в освітній комісії провід Визволеня, заступництво **Український Клюб**, в правничій комісії провід ЗЛН, заст. 1-ка, в комісії промислу і торговлі провід ППЮ, заст. 1-ка, в комісії земельних реформ провід Стр. Хлопске, заст. 1-ка, в комісії публичних робіт провід 1-ка, заст. ЗЛН., в земельній комісії провід **Український Клюб**, заст. 1-ка, у скарбовій комісії провід 1-ка, заст. Пяст, у військовій провід 1-ка, заст. Стр. Хлопске, в закордонній комісії провід 1-ка, заст. ППС, в еміграційній комісії провід Визволеня, заст. **Український Клюб**, у морській комісії провід ЗЛН, заст. 1-ка, в петиційній комісії провід Халепія, заст. ППС, в регуляміновій комісії провід ППС, заст. 1-ка, в комісії для боротьби із дорожнею провід 1-ка, заст. ППС, в комісії публичного здоровля провід 1-ка, заст. Халепія. Без змін принято проєкт розділу проводу в комісіях поміж поодинокі клюби, який вже раніше опрацювала на аритметичному принципі соймова канцелярія.

ЗА ЗМІНУ МІСЦЬ У СОЙМ. САЛІ.

(ік) На засіданні голов клюбів у маршалка сойму була також порушена справа розміщення послів у великій соймовій салі. Не вважаючи на дворазове застереження голови Українського Клюбу д-ра **Дм. Левицького**, марш. Дашинський висунув лише справу зміни місця для послів із „Пяста". А саме клюб „Пяста" старався, щоби пересадити їх ближче до клюбу ХД. Д-р Дм. Левицький жадав, щоби розміщення послів трактовано спільно та щоби обговорювано детайльно проєкт розміщення всіх послів, виготовлений пос. Хрупьним. У висліді на зміну місця „Пяста" згодився клюб 1-ки, а пересування послів з Українського Клюбу пос. Славек (голова клюбу 1-ки) відкинув, мотивуючи, що клюб 1-ки не може пересунути себе на право та допустити українців на лівицю, тому, що ще невідомо, чи сам клюб 1-ки в будучому не схоче перейти дальше на лівицю. Маємо інформації, що, не зважаючи на цей теперішній стан, заходи про зміну розміщення місць на сойм. салі будуть ведені далі.

ЗАСІДАННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(ік) Справоздавець пос. Вижиковський (Визв.) виправдує у звязку з учорашнім захидом, що він, мовляв, як референт не вважає себе представником одного клюбу, але заступником цілої комісії і ставить поправки з мотивів виключно річевих. Пос. Бирка: Маю враження, що на цій салі панує атмосфера, яка мало має спільного з річевими поглядами. Всі хочуть уйти тіни закиду, що сойм з розбудовою видатків на себе так начебя хотів на цьому заробити. Треба памятати, що з розбудови видатків на сойм до кишені послів не вплине ані сотик. Подібна атмосфера утрудняє працю. Пос. Діамянд (ППС) просить предложити заг. плян нарад над бюджетом. Голова комісії пос. Бирка: Завтра в суботу мало відбутися третє читання пятьох уже ухвалених бюджетів. В понеділок бюджет мін-ства хліборобства, у вівторок мініства промислу й торговлі, емеритури і рент, у середу мін-ства комунікації, в четвер закордонних справ, праці і сусп. опіки, в пятницю зем. реформи і державні довги, в суботу третє читання полагоджених бюджетів. Колиб бюджет мін-ства військових справ припав на четвер, що залежить від стану здоровля міністра військових справ, то в цьому пляні прийшли би деякі пересунення. Пленум сойму відбудеться у вівторок, але буде дуже коротке, так що не перешкодить нарадам комісій. (Цей плян змінено опісля настільки, що завтра в суботу засідання комісій нема, а третє читання полагоджених бюджетів відбудеться в понеділок). Приступлено до дальших нарад над бюджетом мін-ства публ. робіт. Пос. Ратай (Пяст) пропонує скреснути з позиції 4,650.000, на будову держ. домів 2,000.000 та цю суму вжити на будову доріг. Звертає увагу на позицію на визначення польсько-румунського кордону 476.700. Свого часу, як маршалок сойму, я одержав меморіял, у якому сказано, що за ті гроші, які річно видається на визначення польсько-румунського кордону, можна би вже викупити четвертину цілої Румунії. Тоді говорено, що Прут усе забирає по одному км. то праворуч то ліворуч. Боюся, що коли так далі піде, то треба буде цю позицію вставити як постійну рубрику до звичайного бюджету. Справоздавець пос. Хоняінський стверджує, що його внесли є його власні, на які згодився потім і міністр. Пос. Соха (Стр. Хл.) заважує, що його клюб розчарований у міністрі Морачевськім, тому що ця справа, яка найбільш торкається села, є в бюджеті мін-ства публ. робіт промовчана, так прим. занедбаною є справа регуляції рік у Галичині. Адміністраційні кари (грижви), які накладають на селян за випас худоби на побережніх територіях, є надзвичайні. Ставить внесок скреснути з позиції тих кар половину, себто 5.000 зол. При цьому просить призначити 100.000 зол. на ціль плетіню лозя, 200.000 зол. на усунення стихійних шкід і збільшення за 800.000 зол. держ. меліораційного фонду. Пос. Корнацький (ЗЛН) ставить поправки, які в сумі скреслюють з бюджету 2 міліони. Пос. Кернік (Пяст) хвалить міністра за осушення Полісся в далекому будучому, але звертає увагу, що краще було би ратувати ці управні ріллі, які річ-річно заливають неурегульовані ріки. Щодо відбудови, то краще булоб подбати про відбудову 40 тис. родин, які все ще мешкають у сх. воєвідствах у землянках. Експльоатація лісів іде теж у тому темпі, що в будуччині може в Польщі взагалі не стати дерева. Пос. Каліновський (Визв.) теж само жаліється на покривдження села в бюджеті мін-ства публ. робіт. Пос. **Лев Бачинський** (промову подаємо окремо). Після перерви протоколовано бюджет сойму і сенату. Принято внески на підвищення доходів на 110.601 зол., у видатках принято внесок на підвищення позиції платні урядовцям на 35.448 зол., на платні функціонарям на 58.000 зол., на ріжні видатки 23.436 зол., на кошти подорожі урядовців на 1000 зол., на засоби льокомоції на 3.000

генга. — Це школа? — шепчете мені на вухо. — Ні, це не школа, моя пані, це одна із кількадесяти **conferences**, що кожного дня стягають жадну знання авдиторію зі всіх шарів французької суспільности. Питаєте про теми цих викладів? — вони всякі, з усіх царин людського знання.

Але ходім далі, покажу Вам іще Сорбону, „**Institut de France**", і хоч кілька із численних наукових інститутів і шкіл: технічних, медичних, суспільнознавства і політики, орієнталістики, мистецтва, ні, годі перечислити всіх.

Ви втомилися, Ваші нерви і сили протестують?

Тоді, дозвольте, пристанемо на мент, серед метушні бульвару і присвятимо маленьку хвилинку уважній обсервації паризького вуличного життя. Воно не менше цікаве, впевняю Вас.

От там при збігові двох улиць, чи бачите цей гурток людей? Це не вуличне лихо у роді зудару двох авт, ні, не хвилюйтеся, це паризький **lanceur de chansons**, може й не зовсім свіжим уже голосом, але весело і з гумором, виспівує нових пісень до звуків ад гок імпровізованої оркестри, а удержує себе і своїх акомпаніяторів із продажі нот.

А ось вам новий доказ невмирущого французького гумору. За кілька тижнів Франція обирає своїх депутатів до парляменту і ці деревяні таблиці, що їх зустрічаємо що крок, повні вивісок політичних партій, імен кандидатів. Вони-же для них зарезервовані і щезнуть після вибору послів. Але гляньте уважніше: на кожній другій таблиці пишається анонс студентської вечірки-балю під таким багатомовним гаслом: **La fete des fous** (Свято божевільних). Го, го! терпеливість поважних депутатів не вперше наражена на немилу пробу через цих молодих жартунів.

Кілька кроків дальше славне товариство: „Орда Монпарносу", розташувала серед бульвару свої штаталюги. Це така собі париська вулична виставка малярства. Не даремний труд, впевняю Вас; минулого року вторгували за день 200.000 франків.

— Отже париська богема не перевелася? — здивовані питаєте мене.

— Ні, пані, приємно мені відповісти Вам, бо вона безсмертна як і мистецтво — її бог. Якби стало нам часу, я завів би Вас до одного із маленьких ателіє на періферіях міста, показав дивну геометрію цих мініятурних хаток, приклав Вашу руку до очайдушного живчика їхнього життя.

Але вже від чародійного приказу ночі змінився до непізнання вигляд паризької вулиці, замовк вуличний співака, кудись щезли безслідно химерні артисти. Заки відвезу Вас до одного з ресторанів будьонського ліску, де, серед некольного гомону джез-бенду, виберемо може одну зпоміж 62 театральних вистав цього вечера, зайдім ще на хвилинку до „їх" каварні — каварні артистів.

Вона зветься тепер — „Дом". Звичайно не найдете тут найславніших із них, ані **Van Donghen-a**, що зазнавши слави богові мамони тепер служить, ані ніжного майстра японця Фужіти, ані Утріля, котрого чудову легенду описав недавно Франсі Карко.

Але винагородить Вам певно це розчарування обсервація буйних артистичних чуприн, чудернацьких убрань і фантастичних краваток.

Ні, неможливо, у кількох рядках описати, а одним поглядом очей збагнути ріжноманітности паризького світа! Бо Париж справді — весь світ у мініятурі. Але ціль оцих рядків уповні буде осягнена, коли з глибини світа фантазії, вирине на мить перед Вашими очима Париж, у павині пера весни причепурений.

І ще одно прохання до Вас, дорога, ласкава Пані. Це місія до наших молодих юнаків, нашого майбутнього, до цих усіх, для яких нема вже більше сумнівів, що Україна буде велика і самостійна... Їм скажіть, Пані, — а я знаю з якою увагою слухають вони все кожного Вашого слова і чим є заєдно для них мягкий доторк жіночої руки, — їм скажіть, прошу, що у Парижі майже нема української молоді,

що імя України валяється тут у болоті жидівських погромницьких процесів

що наше добре імя наражене щоденно на барабанний огонь російських і „мало-російських" наклепів і фальшів,

що один тільки молодечний запал міг би це змінити,

що час уже перенести Гераклеві кольони нашого світогляду з Берліна та Відня до Парижа та Льондону,

що найдуть вони тут усе знання, якого забагнуть.

А далі пригадайте їм, Пані, хто, на всесвітніх конгресах минулого століття, приклав своїх рук до будови нових вільних держав, усіх отих: Греції, Румунії, Сербії, Болгарії а навіть Італії і чому на останній Мировій Конференції 1919 року, коли рішалася наша доля, не було між нами майже ані одної людини, якої імя було би знайоме французові або англійцеві,

і що найбільший французький письменник Вольтер був нашим найбільшим приятелем,

і згадайте нарешті слова Людендорфа на другий день по програній війні:

„Франція не перемогла нас зброєю, але своєю політичною школою".

Але годі! Ви це краще знаєте за мене. А на те, на що мені треба тисячі слів, досить буде Вашого одного..

зол., на приміщення на 40.000 зол., на готелеву службу 44.000 зол., на бюрові видатки 80.000 зол. і на бібліотеку 10.000 зол. Крім того підвищено суми призначені на видавництва, на ремонт будинку, на кошт, закордонних подорожей послів і на нові будівлі. Третє читання бюджету мін-ства публ. робіт буде у понеділок.

ПРОМОВА Д-РА Л. БАЧИНСЬКОГО У БЮДЖ. КОМІСІЇ.

(іх) Пан міністр сподіється направи шляхів після того розвязання Тимч. Кр. Виділу, яке я вважаю нелегальним, бо закон про уповноваження не торкається справ самоврядування. Боюся, що перерва, яка тепер пройшла в справах відбудови, не відібється дуже некорисно на будові краєвих шляхів. Галицький Кр. Виділ мав уже свій готовий апарат, але Самоврядному Виділові відібрано всі фонди і він не мав чим господарити. Його звіт є актом обвинувачення для уряду, що уряд ставив перешкоди у виконуванні завдань Виділу та відбирав йому одно право за другим, хоч деколи звертав їх, але не звертав уже забраних фондів! Міністр каже, що тепер займуться цею справою повітові виділи. Я боюся тих виділів, особливо в їх теперішньому стані. Давніший повітовий маршалок будував бодай т. зв. маршалківську дорогу, а нині старости і цим не займаються. Для старости купується авто, але в його повіті погані шляхи, то він розїзджається з родиною по інших повітах, де кращі шляхи. Повітові виділи дають лише матеріял на будову, а роботу мусить виконати поодинокі громади. Є це панщина. Громада не має грошей отворити собі касу і тому іменований комісар мусить громадську касу носити в кишені, тож нічого дивного, що часом він помиляється в рахунках. П. міністр каже, що нині не треба нам самоврядування, коли нема займанщини (зборуф), але п. міністр повинен заступати всі народи в цій державі, а вони є дальше під займанщиною. І з тим самим захопленням, як колись поляки боронили самоврядування за австрійських часів, ми мусимо нині дбати, щоби не тільки врятувати самоврядування в Польщі, але навіть його поширити. Центральний польський уряд не признав за доцільне скасувати самоврядування в Познанщині, тому не знаю чому зводить до зера самоврядування в Галичині. (Пос. Поліщкевич: Там уже переведено громадські вибори!) Переведено їх на основі перестарілого виборчого права, а крім того 30 проц. громад виборів взагалі не мало. Коли то переведено вибори, то треба було бачити, що ділося підчас виборів до сойму, що вибраних війтів викидувано, громадські ради розвязувано та знова настановлювано комісарів. Врештою нема самоврядування там, де є держ. урядовець. Оден із воєводів сказав мені, що длятого відібрано шляхи самоврядуванням, що вони думали тільки про свою частину краю, а тут треба подумати про інтерес цілої держави. Дивною мені видається заява про самоврядування в устах цього п. міністра, чей за австрійських часів сам належав до тих, що поборювали віденський централізм, а нині сам управляє централізмом варшавським. (В дальшій частині пос. Бачинський торкнувся справи регуляції рік і відбудови знищених господарств у сх. восвідствах).

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

(іх) Найближче засідання сойму відбудеться 24. квітня п. р. в 5 год. попол. із таким денним порядком: 1) Передання до комісій декретів, які уряд склав у соймі на основі 44-ої статті конституції, 2) внесок у справі перервання судового поступовання проти послів, 3) вибір членів і заступників членів до головної земельної комісії, 4) вибір делегата сойму до гол. реквізиційної комісії, 5) вибір членів держ. трибуналу, 6) вибір членів комісії контролі держ. довгів.

САМООПОДАТКУВАННЯ ПОСОЛЬСЬКИХ КЛЮБІВ

(іх) У нинішньому щоденнику „АБЦ" поміщено статтю, в якій подається цікаві подробиці про самооподаткування пос. клюбів на гром. цілі. Всі соймові клюби пересічно 10 проц. посольських дієт віддають на удержання сойм. канцелярії та на потреби своїх політ. партій у краю. Деякі пос. клюби віддають із пос. дієт по 15 і 20 відсотків, однак рекорд висоти потручень здобули посли Українського Клюбу, які віддають по цілих 40 відсотків своїх місячних платень на вдержання клюбового секретаріяту, партійної преси та інших гром. справ.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 20. квітня 1928)

ЯКИЙ БУДЕ ВРОЖАЙ?

(ік) У звязку з останніми метелицями та дощами директор зем. департаменту у мін-стві хліборобства Черняховський дав інтервю, в якому висловлюється назагал песимістично про цьогорічний урожай. Сам останній сніг не богато пошкодив, тому що одночасно не було великих морозів. Усетаки опізнена весняні засіви. Стан озимини у Польщі на загал не є найкращий. Стан жита нижче середнього. Дещо краще з пшеницею. З ріпаками погано. Вони потерпіли бодай яких 80 відс. Таксамо озимий ячмінь. Узагалі вигляди на врожай кепські.

КАТАСТРОФА ЗЕМЛЕТРУСУ В БОЛГАРІЇ.

(ік) Наспівають дальші подробиці про страшну катастрофу землетрусу в Болгарії. Ціле місто Філіпополь виявляє страшні сліди руїни. В місті Кяйчлі завалився шпиталь. У цілім ряді інших містечок і сіл така руїна, що в кожному з них збереглося ледви по кілька будинків. У Борисограді при першому землетрусі будинки ще встоялися, однак при найближчому завалилися. Число жертв щораз зростає. У богатьох місцевостях внаслідок землетрусу ринули нові джерела води та залили околицю. В столиці Болгарії Софії серед населення паніка. Король Борис особисто обїзджає місцевости, навіщені землетрусом.

ДАЛЬШИЙ ЛЕТ „БРЕМЕН".

(ік) Барон Гінфельд (оден із летунів „Бремен") повідомив нюйорську владу, що в понеділок або у вівторок прилетить до Ню Йорку. Щонайвище метелиця може опізнити цей лет на 1—2 днів. У Ню Йорку йдуть уже приготування до святочної зустрічі геройських німецьких летунів. Таксамо у Вашінгтові американський уряд приготовляє офіціяльну святочну зустріч воздушних героїв.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

ВІДГУКИ І ЗАМІТКИ.

Під варшавським диктандом.

Вся польська преса помістила вчора як „власну телеграму" рекламову поезію американського публіциста Франка Сімондса про стан справ у сучасній Польщі. Ясно, що спроваджений до Варшави американський публіцист, який видів Польщу з вікна залізничого вагону (якщо підчас подорожі не спав) або через „духові" окуляри варшавських міністерських інформаторів, є просто очарований небувалим політичним і господарським поступом в Польщі. Все йому подобається, все вводить його в любовно-ніжний транс, ані одна хмаринка не присловює йому весело-всміхнених колірів польської райдуги. Він навіть без ризика твердить, що

„відродження Польщі політичне, економічне й фінансове було одним і найліпшим чудом у повоєнній Европі. Сьогодня державні залізниці відбудовані до останнього містка, є без закиду і розбудовуються (?!) в імпонуючий спосіб. Вони то уможливили конкуренцію польського вугля на европейських ринках. Адміністрація, вичарована якби чудом тисячів делетантів для заступлення російських і німецьких урядовців, є зразкова. Польща має все потрібне для створення добре діяючого державного організму. Має багацтва природні і промисл, має рільництво, і хоч іще примітивне, то однак завдяки зрозумінню його потреб урядом, воно розвивається величаво. Закордонна політика міністра Залеського не лише основується на виминанні конфліктів, але також змагає виразно до встановлення приятельських умов співжиття з кожним без винятку народом, не виключаючи Німеччини. Всі алярми про агресивні заміри супроти Литви є виключно твором закордонної пропаганди. *В політиці супроти національних меншостей закидують Пілсудському занадто слабу руку. Не входячи в основи закидів, можна ствердити, що сьогодня припинилися всякі непорозуміння між меншостями і більшістю.* Мир і нормальні відносини зі зовнішним світом, згода й єдність в нутрі краю є основними напрямами політики Пілсудського, який є фактичним диктатором Польщі. Однак *диктатура Пілсудського здобула загальну згоду*, що більше — опозиція признає, що край завдячує Пілсудському прихід до нормального економічного положення. Довів він до внутрішнього мира й очищення промислу й фінансів з елементів партійництва."

Читаючи цю рекламову поезію, мабуть перед новою польською позичкою на американському фінансовому ринку, робиться просто моторошно. А вже найцікавіше, що марш. Пілсудському роблять закиди за „слабу руку" в „меншостевій" політиці, себ-то — що він форитує „меншости".

Шкода, що Сімондс не приглянувся „слабій руці" підчас соймових виборів, шкода, що він не завдав собі труду познайомитися зі самоврядною політикою на українських землях, шкода, що він не поінтересувався хочби здійсненням польського закону з 26. вересня 1922 про „автономічний режім" й український університет, шкода і т. і., бо тоді певно не писав би фантазій на тему „припинення всяких непорозумінь між меншостями і більшістю."

Харківські радіоконцерти.

Сидиш собі на глухій, далекій провінції і поволі тратиш увесь звязок із культурою. Далеко від тебе буйним ключем бє культурний розвиток, люди щораз то придумують щось нове, — а до тебе тільки вряди-годи через часописі доходить слабий відгук того інтересного життя.

В такому положенні є тільки один середник, який може звязати найдальшу закутину з найбурхливішими культурними центрами — це **радіо**. Ні велику розраду людського роду та як могутній засіб поширювання культури розвинувся цей винахід, що нараховує за собою

всього 30 років життя (1897— Маркові); та цей поступ, який зроблено в цьому розмірно короткому часі на полі радіотехніки, перевищує мабуть усі культурні надбання, до яких люди доходили цілі сотні літ.

Радіо сьогодні перестає бути люксусом; особливо в Америці та в Західній Европі воно зачинає ставати предметом щоденної культурної потреби, подібно як чиста хата, водопроводи, електричність, книжка або газета. Великі радіостації передають свої концерти, виклади та комунікати меншим, другорядним стаціям — звичайно телефонічними кабелями, а ці другорядні стації розміщені по цілому краю так, що їх можна вигідно слухати дешевими детекторовими апаратами (без лямпок і без батерій). Таким чином радіоавдиції стають доступними для найширших шарів населення.

Так діється всюди — тільки не в нас, бо найближчі стації віддалені від нас по кількасот кільометрів, так що треба вживати вже сильніших, кількалямпових апаратів, щоби мати яку-таку приємність із слухання. Малу надію подає нам навіть майбутня львівська стація, яка „будується" вже може два роки, бо поза обсягом 30—50 км. детектори небагато пригодяться. Та все таки бодай для найближчого окруження Львова вона буде мати велике значіння.

Та не про це хотілося сьогодні писати. Я задумував поділитися з нашим громадянством кількома враженнями, що їх має кожний радіослухач, який виловлюючи хвилі етеру попаде на українське слово, на **харківські радіоконцерти**.

Харківську стацію вдалося мені чути вперше минулої зими; надавала вона на короткій хвилі, около 500 метрів, зближеній до віденської, так що часто сильний Відень на мому примітивному апараті заглушував слабшого від себе харківського побратима. Все таки харківській радіостації завдячую багато приємних хвилин; ось так минулорічний Шевченківський концерт, декілька концертів народньої пісні, концерт бандуристів і т. д. А вже справді незабутнє сильне враження зробила на мене „поштова скринька", що її зловив раз майже зовсім випадково. Ось її зміст: „Товаришеві радіоаматорові під стріхою, село . . . . (забув). Антена під стріхою не приносить ніякої небезпеки для будинку".

Отсе вже й культура! Коли в нас іще мало котра школа має свій радіоапарат, коли мабуть більшість нашої інтелігенції не то, що не знає, на чому основується радіофон, але навіть один раз не слухала радіо; коли в нас богато разів радіоапарат прирівнюється до „попсованого грамофону" й цьому останньому дається першенство, — тоді „по той бік греблі" антена знаходить собі дорогу аж під низьку селянську стріху. Там селяни, які закоштували вже благодатей моторової господарки і мають передомак електрифікації, зачинають знайомитися з найновішим, найцінішим культурним набутком — радіо. В якому ж тут світлі являється наш ославлений Піємонт, який бажав би накинути все своє „я" цілій широкій, соборній Україні?!

Цьогож року, узброївшися в кращий апарат, мав я нагоду познайомитися з новою харківською радіостацією Наркомпоштелю, на хвилі 1700 метрів, яка зносьдень висилає дуже інтересну, різноманітну програму; для широкого загалу мабуть найінтересніші вечірні концерти, що зачинаються 10 мінут після 8-ої (на наш час 7.10, чи пак 19.10) і тривають більш-менш півтора до 2 годин.

Із концертів, що їх ми слухали останніми часами, найцікавіші були: концерт присвячений галицькій музиці, та Шевченківський. На програму першого концерту зложилися композиції Остапа Нижанковського, Січинського, Людкевича, Барвінського й Колесси; про кожного з тих композиторів було сказано кілька слів характеристики, а потім ішло виконання їхніх творів. Були це: соля (співав М. Голинський), дуети, хори та фортепянові й інструментальні продукції. Вислухали ми (маленький гурток радіо-ентузіястів) цього концерту з великою насолодою.

Шевченківський концерт був наскрізь оригінальний; на нього склалися декламації Шевченкових творів та оркест-

ральні точки — ні музичні твори, що про них згадує Шевченко в своїх автобіографічних повістях і які називає своїми улюбленими (увертури до опер Вебера, Россіні тощо).

Менше інтересні для нас бувають продукції агітаційного характеру, які роблять часто враження дуже штучного, „робленого“ мистецтва; зате надзвичайно цікаво слухати повних гумору „фейлєтонів“ (якщо можна вжити цього слова при радіоавдиціях) Остапа Вишні.

Нема в мене змоги подати більш детальних відомостей про те, що пересилає нам Харків через етер, бо майже ніколи не хотілося нотувати того, що слухав, а й неможливо теж було систематично, вечір у вечір, присвячувати досить багато часу на цю розривку, хоч і як вона мила. Метою моєї пиніщньої статейки було звернути увагу наших радіоаматорів на харківську радіостацію, яка своєю силою (10 чи навіть 12 кільоватів) і добротою зовсім не уступає великим европейським стаціям. А мати-муть вони справді велику насолоду, коли почують із своїх слухавок (чи голосників) українське слово і усвідомлять собі, що цього слова в туж саму мить слухають сотні тисяч і міліонів радіоаматорів ріжних націй та що ці слова, кидані в етер із Харкова, мусять поставити увесь світ перед довершений факт істнування української культури й українства взагалі. Перед факт, що не усунуть нас із історичної видівні ні білі, ні червоні, ні червонобілі наші приятелі; що даремно було би ще тепер виставляти тезу: „не било, нет і бить не будет“.

Усюж іншу нашу публіку, яка помимо, а то й проти своєї волі, відтає від культурного життя, живучи оподаліж від осередків, хотів би я заохотити, що би познайомилася з радіофонією. Кошт не такий то вже занадто великий, при добрій волі можна на нього здобутися (з 200 золотими можна вже зачинати), а приємність — надзвичайна. Хтож привикне до щовечірного слухання радіо, для того воно стане справді предметом щоденної потреби, і він буде себе почувати багато ближчим до культурного світу.

Рогатин, 9. 4. 1928.

Микола Чайковський.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·60·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

НОВИНКИ

— **Львівська хроніка.** Майже щоденно Львів має бодай одну спробу самовбивства; вчора купець Грентель хотів умерти від йодини, а модистка Вельц від скоку з І-го поверха; обоє лежать у шпиталі. — Львівські пекарі пішли на уступки, але конфлікт із цінниковою комісією ще неполаднаний.

— **Таємне вбивство.** У селі Тенятиска щез у листопаді 1926 р. місцевий 20-кількалітній парубок Іван Мельник. Два тижні раніше виловили його трупа з місцевої річки Сохокії; на його шиї та на голові були сліди ран. Спершу підозрівали, що його вбили: його мати Феська і її нареченій Іван Остап та брат Івана Павло. Обвинувачені просиділи у слідчій вязниці 8 міс., заки не виявилося, що вони невинні. Ці сими убийником, як кажуть, був Василь Проць, 19-літній професійний місцевий злодій, який лякався доносів Мельника, свого приятеля. Проць відпекується вини, вказуючи як на доказ своєї невинности таку обставину: він пив увесь час воду із того місця, де найшли труп Мельника, якби він був його там утопив, то не зважився би пити цієї води. Розправа покище нескінчена.

— **Пан „радца“ бє.** Дня 18. квітня велася в повітовім суді с. І. у Львові розправа проти Антона Севіча, радника Кураторії Львівського Шкільного Округа, за аліменти для нешлюбної дитини. Коли бідна дівчина, мати цеї дитини, яку п. „радца“ звів, виходила зі суду, пан „радца“, роздючений лихим вислідом розправи, напав на неї в брамі та кинувши її в брутальний спосіб на землю, зачав копати. На крик матері цеї дівчини збіглися люди та вирвали бідну жертву з рук озьвірілого пана „радци“.

— **З Радянської України.** З Харкова пишуть нам: Дня 26. н. ст. квітня відбудеться в Харкові перед музичними і громадськими колами корепетиція опери пок. Анатоля Вахнянина п. н. „Купало“. — Вибори у Всеукр. Академії Наук в Києві визначені на день 3. травня. — Проф. Мих. Лозинського затвердив Нар. Ком. Освіти штатним професором першої категорії в Інституті Нар. Господарства. Окрім цього зараз після приїзду затвердив Ком. Нар. Освіти проф. Лозинського дійсним членом науково-дослідчої катедри „Проблеми сучасного права“. Таким робом д-р Лозинський дістав постійний варштат наукової праці.

— **Катастрофи й нещастя.** Біля Торуня підчас артилерійських вправ для підстаршин розірвана гармата вбила 2-ох жовнірів, а 2-ох ранила. — На Сибірі, в околиці Алтаю, кількадесять сіл залитих водою. — Згоріло японське місто Гіросакі: 1000 домів.

— **Рекорди.** Теперішні вибори до французького парляменту побили рекорди попередніх: кандидатів на послів є 3730; у 1919 р. було їх 2130, а в 1924 р. 2765. — Професійний танцюрист із Ріо де Жанейро, Ніколя, протанцював без упину 200 годин, установивши новий рекорд у цій сумнівній приємности; простір зроблений його ногами за цей час обчислили на 960 км., а втратив він на тілі 20 фунтів.

— **Успіхи української пісні на чужині.** На великім всеславянськім „святі пісні“ в Празі підчас Великодних Свят виступив теж український хор на 5-ім з черги вечорі, присвяченім хорам славянських гостей. Із статті „Ілюстрованого Курера Щоденного“ п. Ядвіґи Зброжкувної перекладаємо дотичне місце: „Співали хори хорватські, сербські, польські, російські. Ми мали огляд високого стану хорового мистецтва славян, представлених на зїзді, а також національної музичної творчости, багатої, ріжноманітної настроєм, опертої найчастіше на людових мотивах, отже найхарактеристичнішої для кожної національности... Найкращим хором цього вечора показав себе „Український академічних хор“ у Празі під прегарним проводом проф. Росиневич-Щуровської. Він відспівав кілька пісень, а крім цього надпрограмово твір із барітоновим сольо, якого повний і мягкий голос, що звенів широко та розливно у величезній салі всі подивляли“.

— **Смерть двох визначних росіян.** У Берліні помер один із провідників російського соціялістичного руху Павло Аксельрод у 78 р. життя. Належав він до анархістичної організації Бакуніна. У 1883 р. основав разом із Плехановим і Вірою Засулич „групу визволення праці“, з якої згодом повстала соц.-дем. партія. У 1903 р. на зїзді в Льондоні він належав до партії „меншевиків“ і таким залишився весь час. У 1917 р. виїхав до Берліна. Аксельрод лишив цілу низку праць і був усе життя дуже діяльним публіцистом. — У Москві помер відомий економіст А. Богданов, автор поширеного „Короткого курсу економічної науки“. Богданов по професії лікар є автором численних творів із фільософічною закраскою та одної утопійної повісти. Він помер із виснаження, відступивши для трансфузії крови власних 5 склянок крови.

— **Літературний куток.** У Москві вийде академічний збірник творів Пушкіна в 15 томах за 3 роки. У ньому будуть листи поета і матеріяли до „Історії Петра Великого“. Видання буде з новим правописом, а варіянти збережуть характеристичний правопис Пушкіна. — Цими днями вийде книжка нім. письменника Еміля Людвіґа про Христа: „Син чоловічий, історія одного пророка“, в одночасно в перекладах у Льондоні, Ню Йорку, Парижі, Штокгольмі, Копенгагені, Гельсінгфорсі, Празі, Будапешті та Варшаві. — Одночасно у франц. та англ. мовах виходить „Життя Мойсея“ Едмонда Флега, основане на біблії, біблійних і тальмудичних легендах. — У Ню Йорку продали єдиний примірник поеми Едгара По „Ворон“, що належав до поета, за кілька тисяч дол. — Майже одночасно два великі письменники: Моріс Метерлінк і Люїджі Пірандельо видали спомини про Сицилію; Метерлінк враження мандрівника „По Сицилії та Калябрії“, Пірандельо як уроженець Сицилії „Стара Сицилія“. — Місс Пенкгерст, піонірка англ. руху суфражисток видала книжку „Тоїнога світа“, де доказує близький кінець людства, на підставі роз'яснень біблії. Дві ознаки кінця світа такі: „четверте царство“ Муссолінія і поворот жидів у Палестину.

— **Довговічність Едісона.** Цими днями складали Едісонові побажання з нагоди його 81-літніх уродин. „Чарівник із Менльо Парку“ заявив скромно, що він сподіється дожити до 200 літ. Він вірить у закони унаслідження, а всі його предки дожили до патріярхального віку. Едісон працював усе життя подвійно і нині вважає себе 162-літним.

— **Гроби у підніжа Кремлю.** Радянський уряд рішив перенести гроби героїв революції, що находяться на Червоній Площі у підніжа Кремлю, недалеко мавзолея Леніна. На місці лишуться лише гроби Леніна, Свердлова, Джержинського та Фрунзого.

— **Утрачений рай.** Член королівського географ. т-ва у Брюсселі Веннель Костер видав джерельний твір „Історія кохання Адама та Еви“. Змістом цієї науково' праці є причини смерти наших прародичів. Бельгійський учений доходить до оригінального висновку: наші прародичі померли і зробили нещасними весь людський рід, тому, що пили з райських яблук сфермент0ваний сік. Іншими словами: засмакували в шкідливім вині. Книжка бельгійського вченого має всі дані на поширення товариствами тверезости.

— **Нещасливий Чарлі Чаплін.** Чаплін, що пережив велику трагедію після свого останнього розводу, який приневолив його покинути Спол. Держави заручився. Знову з фільмовою артисткою: Джосефіною Дан, що виступала давніше в оперетці. Вона теж розведена. Чаплін має намір оженитись утрете. Можна сподіватись, що його найближчі фільми будуть знову погіднішi у своїм гуморі.

— **Світова всячина.** У липні збереться в Льондоні міжнародня конференція в справі недуги рака; бере участь 40 країн. — Президник англ. делегації до Індії в справі конституції Джон Саймон задоволений своєю подорожжю, висловив у Льондоні надію про можливість порозуміння з індусами. — Ленінградська Академія Наук виряджає експедицію до пустині Ґобі, під проводом геольоґа Смирнова. — Бельгійський уряд закупив у Ню-Йорку міліон золотих долярів. — Вдова по румун. королі, Марія, приїхала в Константинопіль. — У центрі Тибету вибухло повстання і святе місто Лясса в руках повстанців; китайські каравани, що прямували туди, завернули з дороги. — У Барсельоні арештували франц. підданого Камену, що вкрав в одному банку в Ніцци 700.000 фр.; при ньому найшли всього 7000 фр., решту він програв у карти. — Бувш. міністра торгівлі ангорського уряду Алі-джінані віддали під суд за розтрату грошей. — У Мексику продовжуються переслідування католиків: убито 200 священиків, 521 прогнано. — Бріян занедужав на грипу. — У Царськім Селі, в бувш. палаті великої княжни Марії Павловни найшли дорогоцінности вартости півтора міл. дол. — У Ню-Йорку помер власник найбільшої гостинниці в світі на 2000 осіб Статлер.

— **Поважну прогалину у нашім економічнім життю виповнює Адресна Книга Польщі**, яка появилася у 2-ім виданні у Т-ві Міжнародньої Реклями Спіл. з обм. пор. ген. предстає. Рудольф Моссе, Варшава, Маршалковська 124. Про користь цього величанського твору може свідчити факт, що величезний наклад у короткім пропорціонально часі, бо за 2 місяці після друку, вже сім вичерпався. Слід зазначити, що значна частина тих книжок пробила собі шлях на чужину, інформуючи про стан нашого господарського життя, а при цьому пропагуючи наші фірми між чужинцями. Доказом цього численні листи із промислових кол, м. і. лист франц. М—ства закорд. справ. Наші промислові кола засвоїли собі відому в европейських державах методу як користуватись Адресними Книгами і беруть живу участь у працях над редакцією Книги. Як довідуємось, перебуває у нашім місті представник цього видавництва, щоби обробити частину призначену для Львова і тому ми переконані, що купецтво та торговельний світ охотно допоможе йому у збірці та перевірці адресового матеріялу.

— **Пересторога.** З ріжних сторін краю повідомляють нас, що там агенти, які продають молочарські кружлівки, підшиваються під ім'я нашої фірми —(як напр. невідомий нам інж. Моршаківський в Ярославщині) — та намовляють наших селян купувати ріжного роду кружлівки, здебільша дуже лихої якости. Заявляємо, що ми не висилаємо ніяких агентів у справі продажі кружлівок і всіх тих, що підшиваються під [illegible] шуканцями. Відомо, що знаменитої кружлівки продає „Маслосоюз“ у Львові. Спілка Українських Агрономів.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ. (Провал демагогії). Дня 6. ц. м. відбулися заг. збори філії „Просвіти“ в Перемишлі при участи 101 делегатів від 44 читалень і 97 членів „Просвіти“, що заплатили свої вкладки. Проводив незвичайно тактовно пос. д-р Загайкевич. Звіт з діяльности перемиської філії „Просвіти“ виказує, що вона мала 4.796.47 зол. приходу і 4.710.48 зол. розходу. Читальняні каси мали 88.566.45 зол. приходу і 21.219.50 зол. розходу. В дискусії, що почалася після звіту, забрало голос богато „критиків“ чи пак демагогів, що воювали по більшій части банальними фразами. Пописувалися тут і пос. Зубрицький і п. Гонтарський і пп. Андрій Сабат, Д. Коцот, Дм. Доротич і інші „штабовці“ п. Зубрицького. За річеву критику можна бути тільки вдячним, але те, що наговорили ті панове, було таке далеке від річевости, що збори перервали з обуренням кожному з них, а всі промовці селяни, що забрали голос, давали один по другім заслужену відправу непоправним демагогам-крикунам. Тут показалося найкраще вироблення читальняного елементу в нашому повіті! Народ має вже дійсно доволі того крикунства і „безрвісерства“, що загніздилися так сильно саме в нашому повіті. Добру відправу дав пос. Загайкевич і одному з дискутантів (теж зі штабу п. Зубрицького), ще вимагав, аби „Просвіта“ ширила — соціялізм. Показчиком настрою зібраних може бути це, що цю відповідь пос. Загайкевича принято бурливими оплесками. Розуміється, збори філії покінчилися повним провалом демагогів. Всі вони мусіли бачити хіба наглядно, що де як де, але в просвітній роботі не повинна мати місця демагогія, тільки щоденна систематична праця. Новий виділ філії „Просвіти“ вибрано серед оплесків. Головою філії став радн. Р. Гамчикевич.

С.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

І. Свєнціцький: **Іконопись Галицької України XV—XVI. віків.** Львів 1928. Накладом Українського Національного Музею у Львові. Люксусове видання. Стор. 100+84. Ілюстрацій 117. Форм. 4°. Зміст: Переднє слово; Важніші праці і статті про галицьке мистецтво давніх часів; Доля памяток галицької іконописи давніх діб; Метод означення походження памятників галицької іконописи; Галицькі ікони XV. в.; Ікони XV. на XVI. вв.; Суспільно-історичне тло розвитку галицької іконописи в XVI. в.; Тематичний зміст ікон XVI.; Побутовий первісток у галицькій іконописі XV—XVIII. вв.; Закон традиції пропорцій і форм; Техніка галицької іконописи; Розміщення ікон у церкві; Карти походження галицьких ікон XV—XVI. вв. в Національному Музеєви у Львові; Галицькі іконописці малярі XVI. до пол. XVII. в.; Показчик ікон у книжці; Латинські покажчики.

Elie Dobkowski: Affaire Petliura-Schwarzbard, Париж, ст. 62.

Іван Огієнко: **Православний молитовник.** Вид. III-є. Варшава, ст. 160.

Борис Грінченко: **Під тихими вербами**, повість у редакції й з передмовою Антона Крушельницького. Видавництво „Для школи і дому“ ч. 8—60. Львів, 1928 Накладом книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Ринок ч. 10, ст. 160. форм. 8-ки.

Борис Грінченко: **„Нахмарило“**, комедія на 4 дії. Львів 1928. Накладом Книгарні Науков. Т-ва ім. Шевченка. Ринок 10. Серія Український Театр ч. 33 Стор. 56. Форм. 8.

І. Тогобочний: **Борці за мрії** (Каїн і Авель). Драматичні ескізи сільського життя на 4 дії. Львів 1928. Наклад Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Серія „Український Театр“ ч. 34. Стор. 72 Форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

Промінь. Журнал для дітей. Віденьнет

Sprawy Narodowościowe ч. 1 лютий-март. 1928. Зміст: J. Ochota: Z historji państwowotwórczych początków [illegible] białoruskich. Z. Stoliński: Niemcy w Sejmie i Senacie 1919—27. M. Feliński: Program Ukraińsk. Socjalist-Radykal. partii. I. Czosnowski: Sprawy mniejszości narodowych w Unji Stowarz. Ligi Narodów. Kronika.

Drzewo Polskie ч. 7. 10. квітня

Театри.

Міський великий театр:

21-го г. 3 попол. „Гамлет" для молоді (знижка).

21-го 7·30 веч. „Жидівка", виступ Дигаса.

22-го г. 3·30 попол. „Веселі куми з Віндсору".

22-го г. 7·30 веч. „Статисти життя"

Міський „Театр Новин":

21-го г. 8. веч. „Леді Шік".
22-го г. 3·30 попол. „Лише Ти..."
22-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Каруселя знущань".
„Лев": „Дама у спальнім вагоні".
„Палас": „Кохання Йоанни Ней".
„Фатаморгана": „Любові"

ОПОВІСТКИ.

Львівський Український Просвітянський Театр:

Трускавець:
25. IV. Ґейша.
26. IV. Катерина.
27. IV. День і ніч.
28. IV. Барон Кіммель.
29. IV. Циганка Аза.

Самбір:
1. V. Ґейша.
2. V. Катерина.

Ст. Самбір:
3. V. Ґейша.
4. V. Катерина.
5. V. День і ніч.
6. V. Воскресення. 1-?

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться дня 21. квітня 1928 в год. 7 веч. у власній домівці Ринок ч. 10. II. друга часть відчиту Тов. Васюти на тему: Відбудова залізничих обєктів і будова залізничого шляху Стоянів-Луцьк. Гостям раді! 1-1

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі відкриває з днем 1. травня приготовляючі курси до III. і IV. кляси гуманістичної гімназії. Зголошення приймає до 28. квітня управа гімназії в будинку „Української Бурси" вул. Качали. 2010 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВЛАСНИЧКА фризієрсько-косметичного Заведення Берта Тіль у Львові ул. Трибунальська 1, І. п. повернула з закордону і привезла останні новости. Виконує першорядними силами масаж лиця, електричну парінку, водну ондуляцію, артистичне чесання волосся фарбою Генна, перукарські роботи, манікир і фарбовання бров на стало. Рівнож поручає надзвичайний крем приноровлюваний на горячо, як також всілякого рода оклади проти зморщок. 1971 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої стороони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 77-?

4.30 коштує 6 ложочок до чаю з хінського срібла у Мандля, Коперника 14. 1812а) 7-15

Новий музичний катальоґ
висилає на бажання
Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка
1757 **Львів, Ринок 10.** 10—10

АКУШЕРКА приймає пані. Львів, Городецька ч. 72 Лоек. 1802 9—10

ПОШУКУЮ чесної, працьовитої і лагідної вдачі жінки до ведення домового господарства і опіки над хлопчиком. Зголошення до Адміністрації під М. К. 1905 6—6

ПРИЙМУ хлопця на торговельну науку з ліпшого дому, адреса: Іван Павлусевич, Надвірна, торговля мішаних товарів та кімната до сідань і книгарня. 1989 3-3

ЯЙЦЯ руенських качок тузин 11 зол. без порта висилає, купить вестфальські пацята Жегаллович, Вовків поч. Перемишляни. 1990 ?-3

ХІДНИКИ, портієри, меблеві матерії найдешевше **Ваик** площа Марійська 5, І. пов. 1914 3—?

ШУКАЄ знайомости з 24—30-літньою жінкою пристійною, інтелігентною, з відповідн. капіталом, урядовець з унів. освітою, на становищі. Ціль — подружжя. Дискреція під сл. чести. Листи до Адм. „Діла" І. Д. 2009 1-1

ВІЛЛЮ в Гребенові, 20 убікацій, нову, винайме під пансіон Голубовська Львів, Блахарська 11. 2007 1-1

КОТРА з Пань хотілаб взяти участь в курсі евритмії і „Wortstudium" нехай зголоситься до п. Голубовської вул. Блахарська 11. Курс тріватиме лиш до червня ц. р., тому не треба зволікати. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
1056 **Пересвітлення Рентґеном.** 11—20

Інж. Корнило Целевич
присяжний землемір і заприсяжений судовий знаток для помірових справ веде канцелярію в **Угнові** у власнім домі. 4-5

ДЛЯ ПАНЬ!
Найновіші здорові і гігієнічні **паси менструаційні** (місячні) знаної марки „Vigis" з подвійн. вкладами поручає виключно **Перфумерія** 17086) 2-4
С. ФЕДЕР **ЛЬВІВ — вул. Сикстуська 7.** Висилка почтою відворотно.

ЖІНКИ! Дуже богато жінок терпить на внутрішне обірвання, яке звичайно слідує по пологах, з важкої праці, з двигання і богато інших причин. Жінка буде певно здорова, охоча до життя і праці як спровадить собі спеціяльний бандаж системи д-ра Кобельника проти обниження (обірвання) внутреностей.

При замовленню треба подати міру в центиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) около черева, 3) около підчеревя, дальше ріст (низький, високий або середний), кількість перебутих пологів. Описати чи є шлункова нестравність, утиск і протяглі болі внутрі, біль голови і часто навіть очей, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчереву або в пахвині, біль ноги одної або двох і т. д.

Всьо докладно описати і з повним довірям спровадити бандаж, чи то спеціяльний черевний пас на гумах, зроблений і доповнений відповідною пельотою, приноровленою до роду недомагання. Ціна від 25 до 40 зол., з надзвичайною конструкцією ціна вища.

При недомаганнях і недугах з приводу внутрішного обниження або обірвання: жолудка, кишок, матиці і нирки не помагають ніякі ліки, тільки хвилево успокоюю.. терпіння. Тому одиноким ліком крім операції, є відповідний бандаж, набутий у спеціяліста бандажиста.

М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі ч. 5.

Також і для мущин доставляється спеціяльні паси проти обниження жолудка, нирки і кишок.

Пропуклинові бандажі. Ґумові панчохи. Ґумові мочники мужеські і жіночі. Прямодержаки. Протези рук і ніг.

Подяка.

Прибиті горем по причині неожиданої та передчасної смерти нашого мужа та брата, Теофіля Заяца, з дня 7. квітня 1928, висловлюємо цею дорогою нашу щиру подяку всім, що в цім тяжкім нещастю подали нам помічну руку та відраду. — Окремо дякуємо Впр. та Всеч. оо. Садовському, Ґалиттові та Новосадові за парастас при доховинні покійного, — Впр. та Всч. оо. пароховi Дуткевичеві крил. й проф. Д-рові Мишковському, крил. Лопатинському, сов. Садовському, Йовну Білинкевичеві, Григоровичеві, Ловчині та Хоминові за участь в похороні, — о. Білинкевичеві ще за зворушливе надгробне слово; — дякуємо дальше комісареві „Народнього Дому" у Львові, п. Михайлові Бачинському, Управі та Службовикам Інституту за прошу на могилі, за вінці та скору поміч для вдови; — а Управі та Службовикам Тов „Дністер", з сеніором, п. д-ром Ст. Федаком на чолі, за співчутливе відношення; — сердечне „Спасибі!" П. р. Купчинському та членам його хору за прегарний спів в часі похорону, а пп. Д-рові М. Литвакові та Борисові Трушеві за поміч в послідних хвилях життя покійного та при улаштованню похорону, — а на прикінці усім Вп. гостям, кревним та знайомим за участь в похороні та слова співчуття й відради, які зложили нам особисто, телеграфічно або почтою.

У Львові, дня 14. квітня 1928.

Ірина Заяц, вдова, — Александра Білинкевичева, сестри, — Теодозій, Юліян, о. Леонтій, Мирон та Іван, брати, — з сімями.
2005 1—1

ЧИСТІСТЬ ІДЕАЛЬНА ЗДОБУТА ПОЛОКАННЯМ

ЖІНКИ були давніше невільницями хибної і просто шкідливої системи прання, яка полягала на мозоленім власноручнім тертю білля.

Вічне миления і тертя білля, було в наслідках шкідливе під кожним оглядом.

Особа, що прала, передчасно тратила здоровля, а білля швидко дерлося.

Нарешті прийшов поступ і визволення в цій ділянці.

Новий рід мила, першорядної якости, стоїть на висоті завдання; сповнює працю людських рук і то більш успішно, бо доводить білля до ідеальної чистоти, та не нищить її.

Rinso є милом, яке в мить розпускається в горячій воді. Білля намочене в цім небувалім активнім розчині знаменито переться, бруд уступає цілком без мозоленого тертя. Замісць усієї праці треба лише основно виполокати білля.

Rinso продається в зелених пакетах, а ніколи на вагу.

КУПОН До фірми „Sunlight" Акційної Спілки, Почтова Скринка 479, Головна Почта, Варшава. —
Прошу прислати мені безплатно пакет Rinso.
Імя і називсько . . . .
Адреса: . . . .
Д. 14. (Проситься виразно писати)

R. S. Hudson Ltd, Анґія.

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажю девоціоналів, щоби були ласкаві повідомити про реченець місії хоч тиждень наперед і тим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення Л. Яків, Запитів п. Підліски малі. 1-3

Не маркуйте одежевих відпадків (шматок) бо з них можна мати
практичні і тревалі хідники
які старанно виконує
ТКАЛЬНЯ ХІДНИКІВ
в Замарстинові, вул. Падеревського 4
(бічна вул. Замарстинівської.) 1-2

„МОНЮШКО"
Львів, вул. Зіморовича 10 — поручає
ФОРТЕПЯНИ — ПЯНІНА
у великім виборі від 1000 зол. 3—4

Присилайте передплату!

Подяка.

Отсим складаю Вп. дент. Я. Нассови, Львів вул. Сикстуська 17 мою щиру подяку за совісне, дбайливе і скоре вилічення і упорядковання дуже знищених моїх зубів.

Мирослав Капій
2015 проф. гімн. Лежайськ.

Звичайні Загальні Збори

кооп. „Власна Хата" будів. і помешк. коопер. з обм. пор. у Львові

відбудуться в неділю дня 6. травня 1928. у власній домівці Корнияктів 1/II о год. 10. рано з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 2) Відчитання звіту з ревізії переведеної РСУК. 3) Звіт Управи з діяльности і предложення білянсу за 1927 р. 4) Звіт і внесення Контрольної Комісії. 5) Доповняючий вибір членів і заступників членів НРади. 6) Вибір членів Контрольної Комісії. 7) Означення висоти вписового. 8) Зміна статута. 9) Внески й запити. Звіт, річні замкнення й білянс виложені в домівці кооперативи для перегляду членам.

2004 1—1 **Надзірна Рада.**

„ФОСФОР"
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
ЛЬВІВ
Баторія 32/D Телефон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta", — „Зоря" і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно.
ФОСФОРИТИ палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5
8—10 Достава вагоново і детайл. по фабр. цінах і найдог. услівях кредит.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Виданнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.